

Nr 110

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående handelsgymnasieutbildningen samt anslag för budgetåret 1961/62 till de statsunderstödda handelsgymnasierna jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkt 148, s. 292 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1961) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Bidrag till handelsgymnasier för budgetåret 1961/62 beräkna ett förslagsanslag av 4 343 000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 82, under återopande av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 17 februari 1961, föreslagit riksdagen att

dels godkänna av departementschefen förordade riktlinjer för en om- bildning från och med budgetåret 1961/62 av handelsgymnasiernas tvååriga kurser till treåriga kurser;

dels godkänna av departementschefen förordade riktlinjer beträffande inrättande, tillsättning och reglering av lärartjänster vid handelsgymna- sierna;

dels godkänna av departementschefen förordade grunder för statsbidrag till handelsgymnasier, att tillämpas tills vidare från och med redovisnings- året 1961/62;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med av departe- mentschefen förordade grunder besluta om statsbidrag till vissa kostnader för försöksverksamhet med akademisk sekreterarutbildning;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de författningsändringar och utfärda de övriga föreskrifter, som fordras vid bifall till vad sålunda före- slagits;

dels ock till Bidrag till handelsgymnasier för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 343 000 kronor.

I samband med behandlingen av propositionen nr 82 har utskottet före- haft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Edström* och *Hedblom* (I: 591) och den andra inom andra kamma- ren av herr *Carlsson* i Stockholm *m. fl.* (II: 714), i vilka hemställts att riks-

dagen vid behandlingen av förevarande proposition måtte besluta om uppräkning av statsbidraget till handelsgymnasier enligt förordade grunder så att statsbidrag till handelsgymnasier för tredjeårskurser läsåret 1961/62 vid Örebro och Malmö handelsgymnasier kan utgå.

Beträffande motiveringen för yrkandet får utskottet hänvisa till motionen II: 714.

I propositionen framlägges i anslutning till en av överstyrelsen för yrkesutbildning verkställd utredning förslag till riktlinjer för handelsgymnasieutbildningens utformning och organisation samt förslag till ändrade grunder för statsbidrag till handelsgymnasier. Sålunda föreslås, att handelsgymnasiernas normalkurser skall bli treåriga i stället för, som hittills, tvååriga. Intagning till första årskurs av den treåriga utbildningen avses ske höstterminen 1961. Beslut om statsbidrag till nya klassavdelningar föreslås skola framdeles fattas av överstyrelsen för yrkesutbildning. Förslag framlägges vidare om att lektors- och adjunktstjänster skall inrättas vid handelsgymnasierna. Handelsgymnasiernas rektorer och lärare föreslås inordnade under statens allmänna avlöningsreglemente. En höjning förordas av statsbidragen till att omfatta dels 78 procent av ett schabloniserat bidragsunderlag, innefattande liksom hittills kostnader för lärarlöner och fortlöpande pensionsavgifter, dels ett årligt bidrag med 2 000 kronor per avdelning av treårig och ettårig kurs och 1 000 kronor per avdelning av fyraårig kurs. Denna statsbidragshöjning beräknas för handelsgymnasieorganisationen som helhet väl kompensera det slopande av elevavgifterna, varom föreskrift föreslås skola meddelas.

Statsverkets kostnader för reformens genomförande beräknas med utgångspunkt i 1961 års löner samt en full utbyggnad av den för budgetåret 1961/62 föreslagna handelsgymnasieorganisationen bli omkring 3,2 miljoner kronor redovisningsåret 1963/64, då ett antal avdelningar av tredje årskursen svarande mot intagningen höstterminen 1961 förutsättes inrättade.

För en försöksverksamhet med akademisk sekreterarutbildning i samverkan mellan Uppsala universitet och Uppsala handelsgymnasium förordas att statsverket helt skall påtaga sig de merkostnader vid handelsgymnasiet, som kan föranledas av denna försöksverksamhet. Den akademiska sekreterarutbildningen avses utgöra en kombination av handelsgymnasieutbildning och viss akademisk utbildning.

I propositionen äskas slutligen för budgetåret 1961/62 anslag för bidrag till handelsgymnasier med 4 343 000 kronor, innebärande en anslagshöjning med 796 000 kronor i förhållande till innevarande budgetår.

Utskottet. Den reform av handelsgymnasieutbildningen som föreslås i förevarande proposition hälsar utskottet med tillfredsställelse. Det är en-

ligt utskottets mening av största betydelse, att inför den väntade ansvällningen av gymnasieutbildningen under 1960-talet fackgymnasierna utbygges och organiseras så att de kan erbjuda ett fullvärdigt alternativ till de allmänbildande gymnasierna och samtidigt ge en gymnasial yrkesutbildning, som svarar mot arbetsmarknadens krav. För handelsgymnasiernas del synes detta nödvändiggöra en förlängning av utbildningstiden från två till tre år samt en revidering och utökning av kurserna.

Vad angår yrkandet i motionerna I: 591 och II: 714 om statsbidrag till tredje årskurs vid Örebro och Malmö handelsgymnasier läsåret 1961/62 får utskottet hänvisa till att departementschefen uttalat, att sådana statsbidragsberättigande kurser endast med stora svårigheter skulle kunna anordnas på ett tillfredsställande sätt redan från och med nästa läsår samt att överstyrelsen för yrkesutbildning borde i samband med sina anslagsäskanden för budgetåret 1962/63 till bedömande upptaga frågan huruvida tredje årskurser skulle anordnas som påbyggnader under läsåret 1962/63. Med hänsyn härtill har utskottet icke ansett sig böra tillstyrka bifall till motionsyrkandet.

Vad departementschefen i övrigt anfört och förordat beträffande handelsgymnasieutbildningen har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet ansluter sig till vad departementschefen föreslagit med avseende å försöksverksamhet med akademisk sekreterarutbildning och medelsanvisning för bidrag till handelsgymnasier.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I. att riksdagen må

a) godkänna av departementschefen förordade riktlinjer för en ombildning från och med budgetåret 1961/62 av handelsgymnasiernas tvååriga kurser till treåriga kurser;

b) godkänna av departementschefen förordade riktlinjer beträffande inrättande, tillsättning och reglering av lärartjänster vid handelsgymnasierna;

c) godkänna av departementschefen förordade grunder för statsbidrag till handelsgymnasier, att tillämpas tills vidare från och med redovisningsåret 1961/62;

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att i överensstämmelse med av departementschefen förordade grunder besluta om statsbidrag till vissa kostnader för försöksverksamhet med akademisk sekreterarutbildning;

e) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de författningsändringar och utfärda de övriga föreskrifter, som fordras vid bifall till vad under a)–d) föreslagits;

II. att motionerna I: 591 och II: 714 icke må av riksdagen bifallas;

III. att riksdagen må till *Bidrag till handelsgymnasier* för budgetåret 1961/62 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 4 343 000 kronor.

Stockholm den 9 maj 1961

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit
från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, Boman, Einar Persson, Birger Andersson, fröken Andersson, herrar Thun, Bergman, Holmqvist, Bengtson, Fritz Persson, Ragnar Bergh, Edström, Thorsten Larsson och Widén; samt

från andra kammaren: herrar Staxäng, Petterson i Degerfors, Malmberg, Karlsson i Olofström, Svensson i Stenkyrka, Blidfors, Nilsson i Göingegården, Andreasson, fru Lewén-Eliasson, fröken Elmén, fröken Olsson, herrar Larsson i Hedenäset, Gustafsson i Uddevalla, Berg och Nelander.